

**Βασικές πρόνοιες
του περί
της Ποιότητας
του Ατμοσφαιρικού Αέρα
Νόμου του 2002**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Σκοπός του περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα Νόμου του 2002 (Ν.188(II)/2002), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1/11/2002, είναι:

- α) ο καθορισμός των στόχων για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα στη Δημοκρατία, ώστε να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο σύνολο του περιβάλλοντος,
- β) η εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα με βάση μεθόδους και κριτήρια κοινά αποδεκτά από διακρατικούς και περιφερειακούς οργανισμούς στους οποίους μετέχει η Δημοκρατία,
- γ) η συγκέντρωση κατάλληλων πληροφοριών για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και η ενημέρωση του κοινού,
- δ) η διατήρηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα εκεί όπου είναι καλή και η βελτίωση της στις άλλες περιπτώσεις.

ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Αρμόδιος για την εφαρμογή του Νόμου είναι ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου ο Υπουργός μεριμνά για την υιοθέτηση μέτρων αναφορικά με:

- α) την εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα,
- β) την έγκριση των μηχανισμών μέτρησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα περιλαμβανομένων των μεθόδων, συσκευών, δικτύων και εργαστηρίων,
- γ) τη διασφάλιση της ποιότητας των μετρήσεων σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κοινών ευρωπαϊκών προτύπων διασφάλισης ποιότητας,
- δ) το συντονισμό στην Κύπρο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη διασφάλιση της ποιότητας των μετρήσεων.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ

Για σκοπούς καλύτερης εφαρμογής των προνοιών του Νόμου και των Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει αυτού, ο Υπουργός διορίζει Αρχιεπιθεωρητή και Επιθεωρητές και εξουσιοδοτεί κατάλληλα προσοντούχα πρόσωπα να εκτελούν καθήκοντα Επιθεωρητή όταν αυτό απαιτείται.

Ο Επιθεωρητής για σκοπούς διεκπεραίωσης των καθηκόντων του μπορεί να:

- α) τοποθετεί όργανα μέτρησης για την εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα σε οποιοδήποτε σημείο κρατικής ή ιδιωτικής περιουσίας στη Δημοκρατία,

- β) διεξάγει δοκιμές, μετρήσεις, αναλύσεις, βαθμονομήσεις, συντηρήσεις και ποιοτικό έλεγχο λειτουργίας των οργάνων,
- γ) διενεργεί δειγματοληψίες,
- δ) αξιολογεί μετρήσεις και ετοιμάζει σχετικές εκθέσεις,
- ε) συνοδεύεται από οποιαδήποτε άλλα πρόσωπα τα οποία το βοηθούν στην άσκηση των εξουσιών του.

Ο Υπουργός μπορεί να αναθέτει ή να χορηγεί έγκριση σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα να διεξάγουν μετρήσεις για την εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα.

ΠΟΙΝΕΣ

Κάθε πρόσωπο που χωρίς την εξουσιοδότηση του Υπουργού μετακινεί, προκαλεί ζημιά ή παρεμβαίνει στη λειτουργία οργάνου μέτρησης, είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει της πέντε χιλιάδες λίρες.

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

Το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου και για την πλήρη εναρμόνιση της Κυπριακής Νομοθεσίας με τις πρόνοιες ειδικών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση από συγκεκριμένους ρύπους. Οι Κανονισμοί καθορίζουν:

- α) Όρια Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα που περιλαμβάνουν οριακές τιμές, όρια συναγερμού, περιθώρια ανοχής, κατώφλια για συγκεκριμένους ρύπους, που επεξηγούνται στην τελευταία σελίδα,
- β) μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων συναγερμού και πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στο κοινό,
- γ) μεθόδους μέτρησης συγκεκριμένων ρύπων,
- δ) τεχνικές δειγματοληψίας,
- ε) κριτήρια και τεχνικές αξιολόγησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα,
- στ) ενημέρωση του κοινού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα.

Με βάση το Νόμο και μέχρι την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος ενημερωτικού φυλλαδίου, εκδόθηκαν και τέθηκαν σε ισχύ τρεις σειρές Κανονισμών που αφορούν:

- 1) *Τις Οριακές Τιμές Διοξειδίου του Θείου, Διοξειδίου του Αζώτου και Οξειδίων του Αζώτου, Σωματιδίων και Μολύβδου στον Ατμοσφαιρικό Αέρα (Κ.Δ.Π. 574/2002).*
- 2) *Τις Οριακές Τιμές Βενζολίου και Μονοξειδίου του Άνθρακα στον Ατμοσφαιρικό Αέρα (Κ.Δ.Π. 516/2002).*

3) Την Ατμοσφαιρική Ρύπανση από το Όζον (Κ.Δ.Π. 530/2002).

Στο σχετικό Πίνακα του παρόντος ενημερωτικού φυλλάδιου φαίνονται συνοπτικά τα Όρια Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα στην Κύπρο όπως αυτά καθορίζονται στους πιο πάνω Κανονισμούς. Ειδικότερα, για κάθε ρύπο δίδονται ο σκοπός για τον οποίο καθορίζεται η αντίστοιχη οριακή τιμή ή το όριο συναγερμού ή το κατώφλιο, η χρονική περίοδος υπολογισμού του μέσου όρου των μετρήσεων, η οριακή τιμή για διάφορες χρονικές περιόδους ή το όριο συναγερμού όπου υπάρχει ή στην περίπτωση του όζοντος το κατώφλιο για διάφορες χρονικές περιόδους, οι οριακές τιμές κατά τη μεταβατική περίοδο, καθώς και οι ημερομηνίες υποχρέωσης για τήρηση των οριακών τιμών, χωρίς εν συνεχεία υπερβάσεις.

Με βάση τον Πίνακα, που βρίσκεται στο τέλος του κειμένου, η υποχρέωση για τήρηση της οριακής τιμής του Διοξειδίου του Θείου για προστασία των οικοσυστημάτων, της οριακής τιμής των Οξειδίων του Αζώτου για προστασία της βλάστησης και των κατωφλίων του Όζοντος, αρχίζει την ημερομηνία έναρξης ισχύος των Κανονισμών. Η υποχρέωση τήρησης των υπόλοιπων οριακών τιμών και ορίων συναγερμού των διαφόρων ρύπων αρχίζει σε μεταγενέστερο στάδιο, δηλαδή υπάρχει **μεταβατική περίοδος** όσον αφορά τις οριακές τιμές. Για ορισμένους ρύπους η «οριακή τιμή κατά τη μεταβατική περίοδο» είναι η οριακή τιμή προσαυξημένη κατά το περιθώριο ανοχής, το οποίο μειώνεται σταδιακά μέχρι μηδενισμού του την ημερομηνία υποχρέωσης τήρησης της οριακής τιμής. Για τους ρύπους για τους οποίους δεν καθορίζεται περιθώριο ανοχής, «η οριακή τιμή κατά τη μεταβατική περίοδο» ισούται με την οριακή τιμή. Κατά τη μεταβατική περίοδο πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα έτσι ώστε να επιτευχθεί η οριακή τιμή κατά την ημερομηνία τήρησης της, χωρίς εν συνεχεία υπερβάσεις.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΑΕΡΑ

Ο Υπουργός μεριμνά για την οργάνωση εκστρατειών αντιπροσωπευτικών μετρήσεων, ερευνών ή εκτιμήσεων των επιπέδων των συγκεντρώσεων των ατμοσφαιρικών ρύπων για όλες τις ζώνες και τους οικισμούς προκειμένου να επιτύχει μία **προκαταρκτική εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα** της Δημοκρατίας. Με βάση τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα καθορίζονται τα σημεία διεξαγωγής συνεχών μετρήσεων με σκοπό την παρακολούθηση και την εκτίμηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα στη Δημοκρατία.

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΑΕΡΑ

Ο Υπουργός μεριμνά για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τήρηση των οριακών τιμών των διαφόρων ατμοσφαιρικών ρύπων. Τα μέτρα σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη μία ολοκληρωμένη προσέγγιση προστασίας του αέρα, των νερών και του εδάφους.

Στην περίπτωση κινδύνου υπέρβασης των οριακών τιμών ή των ορίων συναγερμού, το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του Υπουργού, εγκρίνει σχέδια δράσης τα οποία περιλαμβάνουν βραχυπρόθεσμα μέτρα που πρέπει να ληφθούν εκ των προτέρων ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος υπέρβασης και να περιοριστεί η διάρκεια ενός τέτοιου περιστατικού.

Στην περίπτωση που τα επίπεδα ενός ή περισσότερων ρύπων υπερβαίνουν την οριακή τιμή σε συγκεκριμένες ζώνες και οικισμούς, ο Υπουργός μεριμνά για την κατάρτιση καταλόγου των εν λόγω ζωνών και οικισμών και υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο σχέδια δράσης τα οποία πρέπει να εφαρμοστούν για την επίτευξη της οριακής τιμής. Στην περίπτωση υπέρβασης των ορίων συναγερμού, ο Υπουργός λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για μείωση των επιπέδων των ατμοσφαιρικών ρύπων και ενημερώνει σχετικά το κοινό.

Στην περίπτωση που τα επίπεδα των ρύπων δεν υπερβαίνουν τις οριακές τιμές σε συγκεκριμένες ζώνες και οικισμούς, ο Υπουργός μεριμνά για την κατάρτιση καταλόγου των εν λόγω ζωνών και οικισμών και μεριμνά ώστε τα επίπεδα αυτά να διατηρούνται χαμηλά.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ετο Νόμο προνοείται η λειτουργία Τεχνικής Επιτροπής η οποία προεδρεύεται από εκπρόσωπο του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας και στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι άλλων Υπουργείων και άλλων φορέων. Η Τεχνική Επιτροπή συμβουλεύει για τα μέτρα και τα σχέδια δράσης που πρέπει να εφαρμοστούν στην περίπτωση υπέρβασης ή κινδύνου υπέρβασης των οριακών τιμών.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο Υπουργός μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού για τα επίπεδα των συγκεντρώσεων των διαφόρων ρύπων στον ατμοσφαιρικό αέρα πάνω σε τακτική βάση καθώς και για τις περιπτώσεις υπέρβασης των ορίων συναγερμού.

Ο Νόμος προνοεί επίσης για ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα στη Δημοκρατία. Συγκεκριμένα, ο Υπουργός οφείλει να διαβιβάζει στην Επιτροπή κατάλογο των ζωνών όπου δεν εμφανίζονται υπερβάσεις των οριακών τιμών και κατάλογο των ζωνών όπου εμφανίζονται υπερβάσεις των οριακών τιμών, τους λόγους υπέρβασης και τα σχέδια που εφαρμόζονται για την επίτευξη των οριακών τιμών.

ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Τηρείται αρχείο στο οποίο καταχωρούνται λεπτομέρειες σχετικά με τις οριακές τιμές που καθορίζονται για τον ατμοσφαιρικό αέρα στη Δημοκρατία, τις μεθόδους μέτρησης και προσδιορισμού της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, καθώς και όλες οι πληροφορίες που αφορούν την ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ρύπος	Σκοπός Οριακής Τιμής/ Ορίου Συναγερμού/Κατωφλίου	Χρονική Περίοδος Υπολογισμού Μέσου Όρου	Οριακή Τιμή / Όριο Συναγερμού/ Κατώφλιο (μg/m ³) *	Οριακή τιμή κατά τη μεταβατική περίοδο † (μg/m ³) *	Ημερομηνία Τήρησης Οριακής Τιμής/ Ορίου Συναγερμού/ Κατωφλίου
Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 ώρα	350 Να μην υπάρχει υπέρβαση της οριακής τιμής περισσότερο από 24 φορές το έτος	410 από 01.01.2003 380 από 01.01.2004 350 από 01.01.2005	01.01.2005
Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	24 ώρες	125 Να μην υπάρχει υπέρβαση της οριακής τιμής περισσότερο από 3 φορές το έτος	125 από 29.11.2002	01.01.2005
Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	Προστασία των Οικοσυστημάτων	1 έτος και χειμώνας (Οκτώβ.-Μαρτ.)	20	-	29.11.2002
Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	Συναγερμός του Πληθυσμού	1 ώρα	500 Όριο συναγερμού Να μην υπάρχει υπέρβαση για 3 συνεχείς ώρες	500 από 29.11.2002	01.01.2005
Διοξείδιο του Αζώτου (NO ₂)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 ώρα	200 Να μην υπάρχει υπέρβαση της οριακής τιμής περισσότερο από 18 φορές το έτος	270 από 01.01.2003 260 από 01.01.2004 Κ.Ο.Κ. 200 από 01.01.2010	01.01.2010
Διοξείδιο του Αζώτου (NO ₂)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 έτος	40	54 από 01.01.2003 52 από 01.01.2004 Κ.Ο.Κ. 40 από 01.01.2010	01.01.2010
Διοξείδιο του Αζώτου (NO ₂)	Συναγερμός του Πληθυσμού	1 ώρα	400 Όριο συναγερμού Να μην υπάρχει υπέρβαση για 3 συνεχείς ώρες	400 από 29.11.2002	01.01.2010
Οξείδιο του Αζώτου (NO _x)	Προστασία της Βλάστησης	1 έτος	30		29.11.2002
Ακρωλύμενα Σωματίδια (PM ₁₀), Στάδιο 1	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	24 ώρες	50 Να μην υπάρχει υπέρβαση της οριακής τιμής περισσότερο από 35 φορές το έτος	60 από 01.01.2003 55 από 01.01.2004 50 από 01.01.2005	01.01.2005
Ακρωλύμενα Σωματίδια (PM ₁₀), Στάδιο 1	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 έτος	40	43.2 από 01.01.2003 41.6 από 01.01.2004 40.0 από 01.01.2005	01.01.2005
Ακρωλύμενα Σωματίδια * (PM ₁₀), Στάδιο 2	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	24 ώρες	50 Να μην υπάρχει υπέρβαση της οριακής τιμής περισσότερο από 7 φορές το έτος	θα καθοριστεί μελλοντικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	01.01.2010
Ακρωλύμενα Σωματίδια * (PM ₁₀), Στάδιο 2	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 έτος	20	30 από 01.01.2005 28 από 01.01.2006 Κ.Ο.Κ. 20 από 01.01.2010	01.01.2010
Μόλυβδος (Pb)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 έτος	0.5	0.7 από 01.01.2003 0.6 από 01.01.2004 0.5 από 01.01.2005	01.01.2005
Μονοξείδιο του Άνθρακα (CO)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	8 ώρες	10000	14000 από 01.01.2003 12000 από 01.01.2004 10000 από 01.01.2005	01.01.2005
Βενζόλιο (C ₆ H ₆)	Προστασία της Ανθρώπινης Υγείας	1 έτος	5	10 από 29.11.2002 9 από 01.01.2006 Κ.Ο.Κ. 5 από 01.01.2010	01.01.2010
Όζον (O ₃)	Ενημέρωση του Πληθυσμού	1 ώρα	180 Κατώφλιο	-	01.11.2002
Όζον (O ₃)	Συναγερμός του Πληθυσμού	1 ώρα	360 Κατώφλιο	-	01.11.2002
Όζον (O ₃)	Προστασία της Υγείας	8 ώρες	110 Κατώφλιο	-	01.11.2002
Όζον (O ₃)	Προστασία της Βλάστησης	1 ώρα	200 Κατώφλιο	-	01.11.2002
Όζον (O ₃)	Προστασία της Βλάστησης	24 ώρες	65 Κατώφλιο	-	01.11.2002

* Όλες οι οριακές τιμές εκφράζονται σε μικρογραμμάρια ανά κυβικό μέτρο (μg/m³) σε θερμοκρασία 293 K και πίεση 101.3 kPa.

† Μεταβατική περίοδος είναι το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος των Κανονισμών και της ημερομηνίας υποχρέωσης τήρησης της οριακής τιμής. Για ορισμένους ρύπους η «οριακή τιμή κατά τη μεταβατική περίοδο» είναι η οριακή τιμή προαυξημένη κατά το περιθώριο ανοχής, το οποίο μειώνεται σταδιακά μέχρι μηδενισμού του την ημερομηνία υποχρέωσης τήρησης της οριακής τιμής. Για τους ρύπους για τους οποίους δεν καθορίζεται περιθώριο ανοχής, η «οριακή τιμή κατά τη μεταβατική περίοδο» ισούται με την οριακή τιμή. Κατά την μεταβατική περίοδο πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα έτσι ώστε να επιτευχθεί η οριακή τιμή κατά την ημερομηνία τήρησης της, χωρίς εν συνεχεία υπέρβαση.

* Ενδεικτικές οριακές τιμές που θα αναθεωρηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε καταπινώ στάδιο βάσει νέων επιστημονικών δεδομένων.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΟΡΩΝ

"Οριακή τιμή" σημαίνει την τιμή που καθορίζεται με βάση επιστημονικά δεδομένα με σκοπό την προστασία της ανθρώπινης υγείας ή του περιβάλλοντος, η οποία πρέπει να επιτευχθεί εντός καθορισμένης ημερομηνίας χωρίς εν συνεχεία υπερβάσεις.

"Όριο συναγερωμού" σημαίνει μία τιμή πέραν της οποίας υπάρχει κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία, ακόμα και αν η έκθεση είναι βραχυχρόνια.

"Περιθώριο ανοχής" είναι το ποσοστό της οριακής τιμής κατά το οποίο επιτρέπεται να γίνεται υπέρβαση της.

"Κατώφλιο ενημέρωσης του πληθυσμού" σημαίνει την τιμή συγκέντρωσης όζοντος πέραν της οποίας προκύπτουν περιορισμένες και παροδικές επιπτώσεις στην υγεία ευαίσθητων ατόμων σε περιπτώσεις βραχυχρόνιας έκθεσης.

"Κατώφλιο προστασίας της υγείας" σημαίνει την τιμή συγκέντρωσης του όζοντος πέραν της οποίας δεν πρέπει να γίνεται υπέρβαση προκειμένου να διασφαλίζεται η ανθρώπινη υγεία σε περίπτωση παρατεταμένων συμβάντων ρύπανσης.

"Κατώφλιο συναγερωμού του πληθυσμού" σημαίνει την τιμή συγκέντρωσης όζοντος πέραν της οποίας τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία ακόμη και μετά από βραχυχρόνια έκθεση και πρέπει να ληφθούν μέτρα.

"Κατώφλιο προστασίας της βλάστησης" σημαίνει την τιμή συγκέντρωσης όζοντος πέραν της οποίας μπορεί να επηρεαστεί αρνητικά η βλάστηση.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με
τον περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα Νόμο του 2002
μπορείτε να απευθύνεστε στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας,
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
τηλ: 22300330, 22300333 ή
στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε όλες τις πόλεις

Λευκωσία : 22879191
Λεμεσός : 25804431
Λάρνακα : 24304135
Πάφος : 26306491

Γ.Τ.Π. 232/2003 - 1.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Κώνος Ατδ